

Die Nasionale Strewe en Ons Middelste Daartoe.

191. T. 5 (8)

I Wat is Nas.? - Wat verstaan ons onder die nas. strewe? - Enges en sentrydige bet. by mingsople in ons land; Serv. de Wet - In wettikh. iets veel hoers- Waarde v. 'n nas. strewe by 'n volk - volk met nas. soos 'n man met selfrespek en andersom - Nas. by 'n volk soos 'n termometer in opelug.

II Wêreld om ons. - Wat is termometer van ander volke? - Rusl. - Italië - Duitsl. - Volke weergebore - Spanje - Japan - China - Indië - Was in ons van ons die slammie - Is ons vatbaar? - Wat is toestand vandag? - Wat kan en gaan ons doen?

III Is ons volk vatbaar? - Ons gesk. - Eerste vorkie v. nas. in 1658 - Gedurige groei van nas. gevoel - Pet. teen W. A. v. d. Stel in 1706 - Pet. v. 1779 - Koloniste word nasie-bewus; C. Beyers - 1795: Rep. v. Gr. Rt. en Swell. - Volk gebore alhoewel nog in lere suiçeling - Groot Trek - magtigste beweging in 19de eeu: berys dat volk gevorm was. - Daarna is volk die meergreie jong seun - Boerep. in Noorde - Afkoms van suide handhaef ook: Afr.-bond en 1ste Thalbeweg. - Die pen betis as geweer. - Konkl.: ons volk kies pad van nas. tusspyle v. afnykers - Gesk. antw. dus luid dat ons wel vatbaar is - Ons moet getrou was aan velde.

IV Wat is vandag die toestand? - Ons leef in tyd v. groot quare vir ons nas. - Die kleinheid van ons volk - Egtly nog nie rede vir pessimisme nie - Wat wel groot-gevaar is: aanrakings met Eng. - Eng. mede-burgers hoef nie te styg nie: steun van Gr. Britt., Kan., Austral. en Nieu-S. OOK V.S.A.

ons staan dus tien 'n magtige kulturele
blok - Tog staan Afr. volk nog ongestremde
daar en bloei selfs: literatuur, pen in
dien v. volk; verenigings - Ons bemoedigende
teken. - Verantwoordende taking: Afrikaners
wat geen Afr. lees nie; ook baie, nog
uite verenigings - Blinde onverskilligheid
en doodse lamheid - wense moet met
nuwe woorde of geweld wakker gestand
word - Skaduw v. pessimisme - Ons
het in stryd te stig en moet gewaapend
wees - Kuyperman sonder wapens in
slugthoornando, maar nie in wenkcommando nie.

V Wat kan en gaan ons doen? - ons wapens
in die stryd, maar: ~~ook~~ middelle - 'n
Verskeidenheid van middelle, maar
in paar by uitnemendheid - Ons taal
as meerdsh. v. Afr. taal handhaaf dan
is ons stryd gewonne - waarom? - wat
die man doen wat by sy taal staan:
selfs in Durban! en re taalshyheid,
'n grondwetbepaling. - Ons plig om
taal te handhaaf - Daardens 'n ons
selfrespek en idealisme en ee ons
voorgeslag. Vgl. Cilliers se woorde -
Taal beste middel en kosbaarste
bepaling. Vgl. P. de V. v. Afrikaners.
Volgende middel ons verenigings -
Kultuurverenigings op elke dorp - Vers.
op nas.-chr. grondslag: Halpmekeer,
A.C.V.V. (verryt), Jungeliede en
Voortrekkers - Basoelverenigings veel
S.A.O.U. - Afrikaanse vakverenigings
veral op Spoorwee - Afr.-bond van
Mynwerkers op die Rand - Baie Afrikaners
na Rand om werk te soek. - Invalde
hier, veral onder weters - Kommuni-
sisme; wense na Rusl. - Leringe
van Kommunisme - ons kan dit nie
gedoog nie - S.A. Mynwerkers' Union en
besluit v. Kamer v. Mynwese - Afr.-bond
geen ademde org. nie en geen propoganda
daarvoor nie - Besluit van bepassing

op 1 Junie - At. waker kan ontbloot
word, want enigeen kan propaganda
maakt, maar by nie. - Soets in
land v. Paul Kluger! - Het George
al sy deel gedoen?
ander bel. middel is kenais van ons
gest. - Gen. program. gest. nie, maar vgl.
woorde v. P. Kluger. - Agergrond, lwers
en doellinnoth., vgl. verhaalfie v. dr. G.
Hfd waasheid in St. en Duit. v. p. s.
ons wil geen verdading van feite nie
maar die gewenste onderwers. Vgl.
bewidjs in exam. antwoorde. - Nie
slegs kinders nie maar ook grootmens.
Vgl. woorde v. Friedrichs.

VI Slot: Groot styd en ons moet-middelle
gebruik - ons moet self styd; niemand
sal dit vir ons doen nie - vgl. olifant
- ons moet baie verwyte verwyde -
laat ons regmatig trots wees - Vgl.
staaltje van Luther B. - laat ons
ook verpligtings onderneem. - Vern.
middel, taal, moet gebruik word - ook
vereniging v. kragte - Skakelkomitees -
Regte rigting ook hier op George - Vgl
woorde op program.

Ons Nasionale Strewe en Ons Middelste Jaarboek

I Wat is nasionalisme? Wat verstaan ons onder 'n nasionale strewe?

In ons land het woorde nasionaal en nasionalisme by die omringende en enige en eensydige beteke. gelyk. Vgl. woorde van Schwab's de West of Weg. van hore en Hertog of Stellenbosch, wou. Afr. Bond v. Mymskers op die Rand. Maar in werklike, het die woorde met iets veel hoers as die partypot. te doen. Dit het te doen met ons volk nie slegs een of ander deel van ons volk nie, maar ons hele volk, ons nasie. Iets is nasionaal wanneer dit behoort tot of betrekking het op ons nasie. Nasionalisme is dus niks anders as 'n gewaal van volkshewoethed nie. En 'n nasionale strewe is niks anders as die strewe van 'n volk om homself te wees nie en om homself te bly, as daar s'n strewe by 'n volk adamsig is, dan ton dit dat s'n volk op 'n identiteit gesteld is en dat by as 'n studiegeen eenheid wil voortbestaan. Kortom dit ton dat s'n volk selfproph en idealisme het. 'n Volk met 'n sterk nasionale strewe is s'n 'n man met veel selfproph.... 'n Volk sonder 'n nas. strewe is aan die ander kant soos die erbarmlike individuen s'n enige selfproph.... nasionalisme in 'n volk is s'n 'n termometrie in die opelag. Hoe warm of hoe koud dat 'n volk is sal aangetoon word deur mate waarin by nasionalisme besit.

II. Wêreld om ons: maar voordat ons die termometer van ons eie volk lees, is dit goed om eers na die groter wêreld om ons heen te kyk. Wat sê die termometers van nasionalisme in die owerlande? Ons staan vandag ongetwyfeld in die teken van geweldige nasionale bewegings. Wat het daar kort gelede in Rusland plaasgevind? - in Hele nuwe sosiale en staatsstrukture opgebou - of dit reg of verkeerd is dit is nie van hier sake nie. Die koming Russiese staatsvorm strook nie met ons opvattinge nie, maar dit daar gelate - die punt is dat daar nasionale kragte in geweldige nasionale strome, agter sit. En wat het gebeur in Italië onder Muss. met sy leier v. facisme? En wat gebeur nou in Duitsl. onder Hitler met sy leier van nasionaal-socialisme? Of die facisme en die nasionaal-socialisme volgens ons opvattinge reg of verkeerd is dit laat ons in die midde. Maar die sentrale belangrike punt is ower: ook hier sien ons geweldige nasionale kragte aan die werk - so kragtig en so onwettstroombaar inderdaad dat volke as 't ware weergebore is. Kyk ook na die huidige Spanje: daar is vandag verdeeldheid, nemoesting en bloedvergieting, maar wie sal dit betwyfel dat ook daar nasionale kragte aan die werk is. Ons kan stellig verwag dat as die bloedvergieting volby is ook daar nasionalisme sal sevier

en deur my volle uitplooiing in die veronderde en vinstygbare uitgedehnde Spaanse roete in verjongingsstroom sal meeding maar laat ons Europese turken verlaat en ons bly laat val op die verre ooste. Kyk na Japan en China en selfs na Indië. Japans reeds jarelank die "steek man" van die ooste en met my miljoene sterke nasionale leër is hy in magtige volk in die huidige wêreld. China, die "bet oplaas wakker geskik, en tot die besef gekom wat hy kan beteken, as sy bevolking van 300 miljoen wasie-benus word. In Indië is byna 200 jaar ondergestel aan outokratie vreemde regerings roep luid om 'n vrywillige bestuursstelsel. Die Indiers praat weer met trots van die ou Indiese beskawing, huns en geleerdheid wat reeds in hoë peil bereik het toe die voorvaders van die Europese volke nog volslae barbaare was. So sien ons Wes en oos van ons die vlamme van nasionalisme opslaam. Onwillekeurig kom die vrae op: Is ons volk retbaar in 'n nasionale oplewing? Wat is vandag die toestand by ons? Wat gaan ons in die toekomst doen?

III

As ons na ons Geomedenis kyk dan kan ons vastel in houvou ons volk al bly toe geges het van 'n verpabile stroom, en dus ook in houvou ons volk valbaar daarvoor is.

opmerken dat daar reeds baie waa-
in ons Gesk. blyke gegae word van
Nationalisme. Reeds in 1658 - dus toe
die Kaapse volkplanting nog maar
6 jaar oud was - word die eerste
vontie daarvan waargeneem. Die
eerste Vyfingas verskyn voor die
Kaapse kommandeur Jan v. R., met
'n versoek tot om toelating van
die oorbied te versoek. Een van
die verdraagte gronde vir hulle
versoek stel hulle kort maar
kragtig: "want wij de beschermers
van ons landt sijns". In die
eenwondige woorde sien ons reeds
die aanduiding van die ontstaan
van 'n nasionale gevoel in Suid-
Afrika - hulle praat reeds van
ons land en hulle noem hul
met trots die beskermers daarvan.
As ons nou van hierdie vroeë tyd
af ons gesk. grondig nagaan,
vind ons 'n geleidelike groei
van die nasionale gevoel. Dit
van ons reeds te verskyn van
al die beskermbede nou na te
gaan, maar laat ons met 'n
paar hoofpunte aansluit.
Mag onder die bewind van die ou
Ned. O.-I. hier is verskeie here
petisies deur die kol. aan die
oorbied voorgelê. So het ons in
1706 die bevelende petisie teen
die outok. groei. W. A. v. d. Stel.
Hier vind ons in hoofsaak 'n
krachtige protes teen ekonomiese
onderdrukking en 'n streef na
meer ekon. vryheid. Vervolgens
die welsprekende petisie in
1779, waarin die ekonomiese
inslag weer baie sterk is, daar
die koloniste weer op groter
ekonomiese vryhede aandring.

Maar nou kom in nuwe en
 nites belangrike eis by, nl. meer
 bestimelike soorregte, dus ook
 in eis van grote politieke wyheid.
 Meer as ooit tevore sien ons nou
 daer die volkste nasie bewus
 word. Dit is duidelik: daar word in
 volk in Suid-Afrika gebore.
 Vandaar dat dr. Caenraad Beyers in
 sy mooi boek oor heriede beweging
 van 1779 met reg van hierdie
 wense as die Kaapse Patriotte
 kon praat.

Maar gaan verder in ons geskiedenis
 en wat vind ons? In 1795 word die
 Rep. van Gr. Art. gestig - die eerste
 vrye Boere rep. in Suid-Afr.
 Kort daarna volg Swellendam die
 voorbeeld - werklik waar ons hoop
 nie meer te twyfel nie, die
 nasionale gevoel het vrede gelyk
 by verset van hanting teen hanting en vrede gelyk
 geword - die volk v. Suid-Afr. is
 reeds gebore. Weliswaar by is nog
 maar in teer suigeling maar
 by is gesond en welgestepte
 en in die volgende jare groei
 by vinnig.

Dat by vinnig grote geword het, ton
 die Groot Trek vns. Die destydes regering
 het die belange van die binnelandse
 Afrikaner nie begryp nie, en wat
 meer is ook geen poging aangewend
 om dit te begryp nie. Doenop vind
 die Afrikaner sy hande gebonde,
 hy kan self nie sy belange
 bewaard nie, ons en vrede vir
 hom versker nie en verbyheid
 vir hom en sy hris bewaartelike
 nie. Die Afrikaner se selfrespek
 kon dit nie langer verduur
 nie, hy vael by moet in nuwe
 tuisste soek, en die Trek - die
 magtigste historiese beweging wat

ons land in die 19de eeu geken-
het - is die gevolg. Die Trek bring
vir eens en vir altyd dat die
Afrikaanse volk toe reeds gevorm
was, en dat hy reeds meer as 'n
blote suigeling was. Was dit nie
die geval nie, dan sou die Trek
immers nie moontlik gewees het nie.
Daarna is ons volk die energieke,
die vurige en idealistiese jong
seun, wat van Krag tot Krag
gaan. Soms kom hy wel met
besadig en diplomaties optree,
maar die jeugdig energie
wiel tot miting en laat soms
besadigheid en diplomatie teken
kom. In die Noorde word die Boerepubliek
gestig - reker een van die
skoonste prestasies van ons volk.
Dit geskied deur veel stryd
beve, en dis ook slegs met bitter
stryd tot die einde toe dat die
onafhanklik. weer verlore gaan.
Wat het die Afrikaners van die
Suide onderneem gedoen? Het hulle
geskiedenis, was soms ten onrechte
gemeen word? Dis 'n volkome
fontein van opvatting dat die
nasionaleisme van die Afrikaner
na die Groot Trek slegs in
die Noorde sy plek gehad het.
Die Afrikaner van die Suid
het nie geslaap nie, intendieel
hy het wapper geloop en
einstig gehandteer was omdat
hy in direkte en gedwonge
afwaking met die vreemde
kultuur van die vrower van die
kulturele stryd oorsaaagd was
voortset. Ook in die Suid was
die Afrikaner bevrees van homself
en sy ideale: blyk dit nie
afdalende nie die stigting van

die Afrikanerbond en die eerste Afrikanerse Taalbeweging nie! Dit was 'n groot geluk vir die Afrikanerfolk dat die Suidreeds roep - lank voor die Noorde - die groot waarheid geleer het dat in die stryd om nasionalisme die pen 'n veel beter wapen is as die geweer.

Mit hierdie vlygtige blik oor ons Gesk. eer ons veral een ding duidelik: dat ons volk reeds vroeg die pad van nasionalisme as 'n aangewese weg gekies het en dat by daardie pad met bevestigheid bewandel het tot vandag toe. Afwykers was daar telkens ook, maar diesulkes was daar per slot van rekening by alle volke; wat vir ons van belang is om te weet, is dat ons as 'n volk, as 'n groot geheel, in die verlede keers gekom het.

Op die vraag of ons volk weet wat 'n nasionale stuwende is, en of by vir nasionalisme vatbaar is, moet die antwoord dus 'n onduubbelsinnige Ja wees. Ons Gesk. roep dit luid uit en ons son ontrou aan ons verlede wees, as ons van die pad van nasionalisme - wat vir ons 'n natuurlike behoort - te voer - begin afwyk.

IV Laat ons by die volgende vraag kom wat aan die begin het beantwoording gestel is, nl. Wat is vandag die 'toestand' by ons? Wat is die toestand in verband met ons nasionale stuwende? Ons leef vandag in 'n tyd wat vir ons nasionalisme groot gevare meebring. Ons Afrikanerse volk is

8
was 'n klein volke - iets meer
as 'n miljoen altans. In vergelyking
met die meer volke van Europa
indedaad 'n baie klein volke, as
ons daarvan dink dat die Duitse
volk, bv., uitbent 60 maal so groot
is. Maar dit hoef ons nie
persoonlik te stem nie, in sommige
gewalle kan dit vir 'n Klein volke,
waar kontrole en leiding maklik
kan gesked, selfs maklik wees
om sy identiteit in volksgevoel
te handhaaf. Die "kleinheid" van
ons volk is dus op sigself nog
nie in gevaar nie. Wat egter wel
in groot gevaar is, is dat ons
in byna alle verhoudings van
ons alledaagse lewe in gedwonge
en dichte aanraking met
rekenoorgangers van 'n groot
volk binne 'n volk wat daarop
aanspraak maak dat by 'n
wêreldryk en 'n wêreldbestuur
bet. Ons Engelse medeburgers hoop
nie te veg vir die behoud van
hulle nasionalisme en kultuur
nie want hulle bet in die
aard van die saak die ondersteuning
van die miljoene-stake bewolk
van Groot-Brittanje, wat meer
is skalle bet ook die stem
van ander groot sentrale in die
Britse Gemenebes van State bet
Kenada, Australië en Nu-Seeland.
Op kultureel gebied word hulle
ook nog gesteun deur ~~die~~
die groot V.S.A. - want ook
die bet 'n Eng.-sprekende volk met
die Eng. taal. Dit behoeft dus geen
betog meer nie dat ons teem 'n
holistiese wêreld kulturele
blok ons moet handhaaf.

maar ten spyte hiervan staan die
 Apikaanse volk - die produkte van
 die Suid-Afrikaanse bodem - nog
 ongeskonde daar. Dit is selfs in
 feit dat die Afr. volk op
 kulturele gebied vandag in
 bloeityd beleef. Slaan maar ons
 Apikaanse literatuur vandag gade:
 daer verskyn wêreld letterkundige werke
 en ook wetenskaplike werke as voort-
 te voer. En dan is daar ons
 Apikaanse tydskrifte, dagblaaie en
 ander: dit is bepaald wettigend
 dat ons Apikaanse konsante groei
 en groei en uitbrei. Wêreld as
 voort lewe is die nuwe in die
 dinge van ons volk gestel en
 dit gee ons hoop vir die toekomst.
 Dan is daar ook ons Apikaanse
 verenigingsstelsel. Ook ons Apikaanse
 verenigings het die stryd vir ons
 kultuur en nasionalisme met vrees
 aangebind en doen in groot
 werk in verband met die
 handhawing van ons nasionale
 identiteit. Die nuwe bevoedigende
 tending is daar, en is daar
 baie, en ons het rede om die
 toekomst met die mate van
 optimisme te sien. Maar
 laat ons nie ons optimisme
 met ons laat weghardloop nie;
 laat ons gebalanseerd wees,
 en ons ook kalme en ernstige
 opora of daar nie verwagtinge
 tekens is nie. Ons volk het begin
 lees om te lees, maar nogtans
 is dit in ongelukkige feit-wat
 niemand kan betwis nie, dat
 daar nog baie Afikaansers is wat op
 geen Apikaanse tydskrif inteken
 nie, maar dood terede daarin is

om hulle daaglikke benigte in Engels
 oppoets te sien; daar is want ons
 wat geen Apikaanse boeke lees
 nie - of mistien slegs by wyse van
 mitwondering in 'n middelpunt
 in apikaanse ^{boeke} liggies missees. Daar
 is 'n ander veronwastende feit:
 ons vermenigvuldiging bloei en ons is
 trots daarop; maar is dit nie
 'n feit dat daar nog baie mense
 is, mense wat onder die naam
 van Apikaans gado, wie se
 name nie op die ledelys
 van 'n enkele Apikaanse vermenigv.
 voortkom nie. Van hierdie feite kom
 ons nie weg nie: onder ons is daar
 nog Apikaans wat net, in blinde
 menswilligheid en in doods-
 lamheid geslaan is, ten opsigte
 van dinge wat vir ons as
 volk diebaar is, en wat vir
 hulle ewe diebaar behoort te wees.
 Dit is hierdie mense wat wakker
 geskend moet word, met nuwe woorde
 en vriendelike aanspooring, maar
 waar dit nie help nie, met mag,
 en geweld - as 't ware met die
 krag van 'n aardsbeving.

Wie kan dit daar betrefsel dat
 daar vandag te midde van al
 die bemoeidigende tekens, soke
 ernstige veronwastende tekens is!
 Dit is 'n feit dat oor drie
 skone gloed van ons optimisme
 die pessimisme soms vandag
 sy onverbiddelike skaduw weff.
 Laat ons ernstig besef dat ons
 in stryd te sien het, en laat ons
 sorg om goed gewapend die
 strydperk te betree, want 'n
 krysman sonder wapens is
 aan die genade van sy vyand

oorgelewer. Hy mag 'n mag 'n ridder
van die vlygkommando wees, maar
'n burger van die wenkommando
is hy nooit.

V

Das Wapens. in die Styd, moet die
middelle tot ons nasionale steunwe.
Daar is 'n verskeidenheid van middelle
tot ons bestikking; die Afikanes wat
vandag daarvan gebruik wil maak,
sal vind dat hy ongenoenig gevra is.
in sy nasionale styd. Maar daer
is 'n paar middelle by nitremertheid,
wat al die dante van doeltreffend-
heid verskadde, en dit is by melle
wat ons nou moet stelstaan.

Die eerste en seker die aller-
reinaamste is ons taal. Het is
al oit daaraan gedrukt dat as
al die Afikanes van ons
land by die taal staan en sal
dan is ons kultuurstygh ^{Volks}
gewonne? maar u mag se thudie
ideaal is te hoog; ons sal
nooit alle Afikanes in u.
Konservant by ons taal te staan
nie, want afwykers sal daar
ongelukkig altyd wees. Nou goed,
dat ons hier hulle toelad-
en dan kan ons met bestidheid
vry se dat as die weerdeheid
van Afikanes vandag ernstig
handhaaf wat hulle taal
betref, dan is ons kultuurstygh
gewonne. Waaron kan ons dit
se? Waaron kan ons soveel
aan die taal toeskryf? Die man
in wie dit met sy taal ons is,
is die man wat in die alledaagse
lewe hom demgans van
Afikanesof behint. Nie selgs in sy
huis nie, maar op straat en
in die besigtidoplekke en kantale

op sy eie dorp. En wie slegs in
 sy eie dorp wie, maar ook
 wanneer by in Kaapstad kom
 of in Johannesburg en Pretoria
 kan self ^{voorkomende} ~~voorkomende~~ ^{voorkomende} ~~voorkomende~~ ^{voorkomende} ~~voorkomende~~
 Durbal Nty sal dit ook wie
 hier by laat wie: by sal van self
 spreke van Afrikaanse boeke en
 tydskrifte by en ondersteun
 by sal van self spreke van Afrikaanse
 verenigings ondersteun, en dit
 sal wie kan die wettelike
 ding in die wêreld was om
 die twee taalgeregtigheid, en
 slegs by die doore grondwet bepaling
 te laat by wie, maar dit
 in die praktiese konsekwent
 van toepassing te maak. Verder,
 volg dit ook dat by sy lande
 Afrikaans-medium onder wys sal
 laat by, en dat by sy eie
 ke te met sy moedertaal-medium
 wie oorbord sal wêre wie. Die
 sien watter geweldige veld is reeds
 gewonne wanneer ons by ons taal
 staan. - Inderdaad as by dit doen
 het ons die voortbestaan van
 ons volk, versker. Die taal is die
 groot middel in ons kultuurstreke,
 ons maatskappij en om dit te
 gebruik wie. En dit is ons versker
 en heilige plig om dit te doen.

Daardene tonne ons dat ons in
 volk met selfproph en idealisme
 is, en dat ons getrou gebly het
 aan diegene wat met moed en
 verdriet in die verlede ons
 wil wie ons getaan het. Daardene
 sit ons voor ons en wys
 wakt het die wettelike Jan Cillies
 wie terug gekom wie

„Ek kan van die wêreld wat sy maak en

in klein presentasie wat die werk waarder
 dan is die moeite en opoffering al
 geloue. Buitendien ons moet onthou
 dat al word die werk nie oors
 gewaarder nie, dit neem nog nie
 die plig van ons skouers af. Om die
 opheffingswerk te doen nie. Onder die
 verenigings met 'n primêre nasionale-
 christelike strewe het ons ook
 nog die Jongeliedeverenigings en die
 Voortrekkersorganisasie. Ook die
 belangrikheid van beide organisasies
 moet nie onderskat word nie, want
 beide hulle bou boule bring wat die
 jong geslag, en ons was almal
 weet is die kulturele behoeves van
 in volk voortblywing as sy
 kinders en jongmense om sy
 welvaart gawe en in sy
 diens gestroef is.

Naas die genoemde verenigings
 staan daar die Apikaanse
 bevoegdvereniings. Uitstaande besonder
 is die SAOU, wat ongetyfeld reeds
 veel gedoen het om meer
 nigtig en doelbewustheid in ons
 onderwys te bring en om dit
 meer Apikaans van karakter te
 maak. As ons reedat komes
 die lys afgaan kry ons nog
 die Apikaanse vakverenigings.
 In skitterende voorbeeld hiervan
 is vir ons die Apikaanse
 organisasie op die spoorweë - die
 vrees groei en die misprosie
 vir ander verenigings van hierdie
 aard. Dit bring ons vanzelf
 by die Apikaanse Bond van Nynwerkers
 of die Bond en die stroud wat
 die Bond te sou bet. Dis bekend dat
 daar reedat jare reeds 'n
 gestadige vlei van Apikaans

van die platteland na die dorpe, en
 stede was. In die laaste paar jaar
 was hierdie stroom vral baie sterk
 na die Rand. Baie Afikaneers het
 na die Rand gegaan om vral te
 soek, en soos voor die hand
 lê het hulle dit vral op die
 myne gely. Hier in die stad
 het ons juis al die tragte beweging
 wat daarop beroken is, om die
 mense van hulle nasionale gevoel
 te beroof. Juis vir die Afikaanse
 mywerke is hierdie gevaar baie
 groot, omdat onder die werkers
 op groot skaal vreemde beweging
 verkondig en gepropageer word
 wat niks anders as skedele
 vir die nasionalisme en
 godsdienstige opvattinge van die
 Afikaanse werke koms wens nie.
 Dit is nu. in ope geheim dat
 kommunistiese stellinge nader
 befeking versprei is, en dat daar
 vanwilske arbeidsorganisasies self
 mense na Randland gestuur is om
 hulle op die hoogte bring sodat
 hulle dan weer hulle werk hier kom
 kon voortset. Die kommunistiese
 agtatie op die Rand is in faktor
 wat reëlreg teen ons kulturele
 en nasionale strewes gerig is, omdat
 dit geen verskiet op grond van
 kleure wil maak nie en omdat
 dit met die godsdiens die
 spot dryf. Soets kan ons woorde
 gedraag nie; die Afikaneers op die
 Rand is mense van ons vlees
 en bloed en waar hulle
 vandag lid om hulp ^{van} roep
 mag ons nie die hande ~~aan~~
 en ons skouers ophaal nie.
 Al weet die South African Mine
 Workers' Union - in organisasie wat

volgers betroubare berigte, dewelke is van kommunistiese ides - bet dit sover gety van die Kamer van Mynwes te laat besluit dat alle mynwesers lede moet word van intende mynwesersorganisasies - en dit is die belangrike punt, die Afrikanerbond van Mynwesers is nie 'n enkele organisasie nie, en daarvoor mag op mywiesendoms geen propaganda gemaak word nie. Hierdie besluit het op 1 Junie van toepassing geword - gee die Afrikanerwakes nie geboort van dan word hulle ontlaan. Waar. Sosialiste, Kommuniste, Keppers en wie ook mag hulle ides vyelik versprei, maar wee jou Afrikanerwakes as by dit durt waag om sy mond oop te maak. Soets in ons eie Suid-Afrika, en dit vygal in die land van Paul Kungu! Ons kan dit nooit duld nie, en geen wonder dat daar dwarsdeur ons land mosies geneem is en petisies opgetrek is om ons mede-Afrikaners op die Raad te sterm. Het George al sy deel gedoen, indien nie gee ek 'n oewering of ons nie vandant toe mosie ⁱⁿ neem en dit aan die sekretaris van die Afrikanerbond van Mynwesers moet opstuur nie.

M. G. ...

in ander belangrike middel in ons kultuurstyd is kennis van ons gesk. - So die in voorstander van pragmatiese gesk. nie maar gesk. kan tog 'n opheffende invloed hê vgl. woorde van Paul Kungu. Kennis van sy gesk.

gec die Afrikaner aetgrond,
 keers en doelbewustheid. Vgl. eenwonderige
 verhouding van de Gie. Herdie
 groot waarheid word vandag in Italië
 en veral Duitsland wesen. ons
 geste. onderings moet ook nog op
 meer nas. grondslag kom. ons moet
 die regte onderingsas by Duitsland dat
 hulle best. feite in belang van
 ons streeke moet gaan verdraai
 nie, maar ons moet den goans
 manne te wat ons geste. met
 liefde behandel en wat sal
 wakk teen verkerde en
 verdelte stelling wat in ons
 geste. verhouding is - Vgl.

beoordening in exam. antwoorde.
 die slegs kinders moet hiedie
 kennis by nie, maar ook ons
 volwassenes moet gedurig
 die hoogte wees met die hooflyne
 van ons verdede - so sal
 ons mit ons volkverdede
 voeding en vestiging by vir
 vir ons huidige nasionale
 streeke, want ons ons reeds
 gesien het, lewe ons verdede
 van die nasionale prestasie
 van ons volk. Revoorde van Dietrichs.

VI

Slot: In het gesien watter stuyk
 ons te stuy het, en ook watter
 meddele ons tot ons besluitking
 het. Een ding is baie duidelike
 en dit is dat dit ons
 groot ons met ons nasionale
 streeke moet wees, want daar
 te in eensteige stuyk voor. Laat ons
 die middel daartoe met ons
 te hand neem. ons moet doelbewus
 wees en keers kom, en laat
 ons besef dat ons self moet
 handhaaf en stuy; niemand
 anders sal dit vir ons doen

nie. Soms hoor ons van ons Eng-
 vriende mooi woorde en hoedat
 hulle ons goom help in ons skere
 Hulle meen dit instryfied goed, en
 laat ons dit waarder, maar in
 die praktijk help sulde vergeting
 niks - ons moet self die hand
 aan die ploeg slaan. Vgl. staalple
 van Jac. Muller.

Ons moet ook verwag om baie
 verogte te kry as ons waardie
 handhaaf. Koppigheid, kortgigtheid,
 engheid ("narrow-mindedness") almal
 verogte "moet ons verwag, maar
 dit hoef ons nie van stap te
 bring nie. Laat ons regmatig trots
 wees op ons nie nasionaliteit -
 want enige volk het die reg
 om dit te wees. Vgl. staalple van
 Luther Br. Maar ons moenie slig
 trots wees en verder op ons boue
 wil ons nie. ons moet ook
 bereid wees om die verpfigtinge
 op ons te neem wat ons
 nasionaliteit op ons te. Die
 veraanwete verpfigting is oor
 ons taal te handhaaf, want dan
 weet ons is die stried half
 gevonne. Laat ons bousendien
 ons draagte saamteek: ons het
 verskeie bereenings wat almal
 uitstekingde werk doen, maar
 hulle moet eendragtig optree. Hier
 op George is daar 'n skakelkomete
 gevonne - dis die regte rigting. "Lewig
 maak wag, Tweedag week wag."
 Hier het ons vandand die werk
 van die skakelkomete, en hier
 het ons sy program. Hy slaan
 die spytter op die kop, waar
 by totk leuse gestel het: "Praat
 en streef suiver Afrikaans"
 Handhaaf ons taal, en vering

uns. waagte, en ons kan vertrouwe
hê in ons nasionale streeke in
die toekomst.

